

Skanska Norge konsernpensjonskasse

Org.nr. 971510110

ÅRSREGNSKAP 2013

- **Styrets beretning**
- **Resultatregnskap**
- **Balanse**
- **Noter**
- **Kontantstrømsanalyse**
- **Endring i egenkapital**
- **Revisjonsberetning**

SKANSKA NORGE KONSERNPENSJONSKASSE

ÅRSBERETNING FOR 2013

1. Pensjonskassen

Skanska Norge Konsernpensjonskasse er en pensjonskasse for Skanska Norge AS og følgende konsernselskaper: Utleiecompagniet AS, E. D. Knutsen Maskin AS, Skanska Bolig AS, Acusto AS, Skanska Asfalt AS, Skanska Tekniske Entrepriser AS, Entreprenørservice AS, Skanska Husfabrikken AS og Skanska Commercial Development Norway AS. Pensjonskassen har kontor i Skanska Norges lokaler i Drammensveien 60, Oslo.

Pensjonskassen er en ytelsesordning med uførepensjon, ektefellepensjon og barnpensjon. Fra juni 2012 er vedtektene endret slik at pensjonskassen også omfatter en innskuddsordning for medlemmer som fortsetter å jobbe etter fylte 67 år, og har full opptjening ved opptjeningsalder 67 år eller senere. Innskuddet er på 2 %, avkastningen er felles med midlene i ytelsesordningen og medlemmene får minimum 0 % i avkastning. Ordningen gjelder frem til medlemmene fyller 70 år, som er den nye aldersgrensen i Skanska.

2. Styret

Styret har i 2013 bestått av:

Aage-Bjørn Haug	Styreleder
Per Jørgensen	Nestleder til og med mai 2013
Jeanette Sandstad	Nestleder fra og med juni 2013
Jan Åhländer	Styremedlem
Berit Mørck	Styremedlem
Frank Heine Jensen	Styremedlem
Sissel Carlsen	Styremedlem

Styremedlemmene Haug, Åhländer, Mørck, Jørgensen og Sandstad er oppnevnt av Skanska Norge AS, mens Jensen og Carlsen er valgt av medlemmene.

Styret bekrefter at årets regnskap er avgitt under forutsetning om fortsatt drift, og at grunnlaget for dette er til stede.

3. Styremøter

Det er avholdt 5 styremøter i 2013.

Aktuar har møtt på alle styremøter. Pensjonskassens regnskapsfører Wenche Andreassen har møtt på de styremøtene hvor hel- og delårsregnskap for 2013 ble behandlet. Øistein Medlien fra Grieg Investor AS og Jon-Erling Bjørgan, Skanska Norge AS, som sammen med daglig leder Lars Graham utgjør pensjonskassens finansutvalg, har møtt fast på styremøtene.

4. Administrasjon og avtaleforhold

Pensjonskassen har også i 2013 hatt avtale om kjøp av følgende administrative tjenester fra Skanska Norge AS:

- Daglig ledelse av pensjonskassen.
- Utbetaling av pensjoner
- Føringsregnskap av pensjonskassens regnskap
- Administrativt arbeid vedrørende medlemmer og pensjonister.

Ansvarshavende aktuar har vært Storebrand Pensjonstjenester AS, ved aktuar Irene Byermoen. Aktuar Systemer AS har vært ansvarlig for levering av datasystemet Abakus. Pensjonskassens ansvarshavende revisor har vært KPMG, ved Geir Moen.

SK

5. Forsikringsteknisk oppgjør

Pensjonskassen har fra og med 2008 gått over til tariff K2005. Sikkerhetstillegg for redusert dødelighet for henholdsvis menn og kvinner er satt til 20 % og 10 %. Tariffskiftet gjelder både aktiv- og pensjonistbestanden.

Medlemsbestanden	Gj.snittsalder	Pr. 31.12.13	Pr. 31.12.12	Endring
Sum antall medlemmer	50	4.786	4.909	-123
Aktive medlemmer, 20 - 67 år	44	3.358	3.587	-229
Uførepensjonister, 20 - 67 år	57	317	328	-11
Alderspensjonister, 67 år -	73	673	604	69
Fleksible pensjonister, 62 – 70 år	65	139	92	47
Ektefellepensjonister	71	248	249	-1
Samboerpensjonister	51	4	4	0
Barnepensjonister, 0 – 21 år	16	47	45	2
Sum Pensjonister	66	1.428	1.322	106

Fleksible pensjonister omfatter aldersgruppen 62 – 70 år som får utbetalt pensjon, og som kan velge om de vil fortsette å jobbe. Av disse er 48 (30) medlemmer fortsatt i full stilling.

Pensjonskassens risikoresultat for 2013 er positivt etter flere år med negativt resultat, og skyldes hovedsakelig nedgangen i antall uføre /økning i antall reaktiveringer.

Utviklingen i risikoresultat NOK Mill.	31.12.2013	31.12.2012
Død (aktive medlemmer)	3,1	-1,3
Uførhet (aktive medlemmer)	12,3	-3,8
Opplevelse (pensjonister)	2,3	-1,2
Reassuranse	-0,1	-0,2
Risikoresultat	17,7	-6,5

6. Pensjonskassens kapitalforvaltning

Pensjonskassens aktiva er delt i en portefølje tilhørende kundene og en portefølje tilhørende selskapet.

Styret har fulgt opp Kapitalforvaltningsforskriften i 2013 og porteføljene har vært løpende vurdert og tilpasset.

Medlemsbedriften Skanska Norge (sponsor) har i 2013 redusert sin premieinnbetaling med NOK 100 mill, ved å redusere premiefondet tilsvarende. Årets investeringer er redusert tilsvarende.

Styret har i løpet av året gjennomgått investeringsstrategien, og denne ble vedtatt videreført med kun mindre endringer. Lovens krav om kapitaldekning har vært overholdt med god margin gjennom hele 2013.

Stresstestutfallet har i hele 2013 vært godt under de nivåer som tilsier at styret skal vurdere tiltak. Finanstilsynets stresstest I og II har begge vært gjennomført og rapportert pr. halvår og årsslutt, med følgende resultater:

-shc

NOK Mill.	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2013
Solvensmarginkapital	275	380	453
Lovkrav	80	92	92
Solvensdekning	343,4 %	411,4 %	492,6 %
Stresstest II (løpende drift)			
Bufferkapital	386	586	892
Samlet tap	258	311	399
Utnyttelse	67 %	53 %	45 %
Stresstest I (ved avvikling)			
Bufferkapital	540	848	1.096
Samlet tap	486	685	953
Utnyttelse	90 %	81 %	87 %

For kollektivporteføljen er den bokførte avkastningen 6,70 % (6,33 %), og den verdijusterte avkastningen 13,02 % (9,99 %). Tilsvarende tall for selskapsporteføljen er 14,96 % (14,80 %).

Norske og internasjonale aksjemarkeder har i 2013 hatt en sterk oppgang, som har resultert i en betydelig økning i pensjonskassens kursreserver:

Pensjonskassens midler, til markedsverdi, var ved årsskiftet plassert i følgende aktivaklasser:

Fordeling av aktiva	NOK Mill.	Allokering (Virkelig)
Norsk Aksjer	449,1	14 %
Utenlandske Aksjer	903,3	29 %
Private equity / Hedge/ Etc	31,6	1 %
Eiendom / Infrastruktur	359,0	11 %
Norske obligasjoner / PM /	683,8	22 %
Utenlandske obligasjoner	710,4	23 %
SUM	3137,2	100 %
SUM inkludert valuta	3149,6	

Kapitalforvaltningen følges løpende opp av styret gjennom månedsrapporter sammenstilt av Grieg Investor AS.

7. Risikovurderinger

Pensjonskassen er utsatt for finansiell risiko i form av markedsrisiko, likviditetsrisiko og kredittrisiko. Kapitalforvaltningen styrer mot å oppnå høyest mulig langsiktig avkastning på pensjonskassens midler innenfor de rammer investeringsstrategien gir for risikoeksponering. Styret er opptatt av å redusere risiko ved å diversifisere porteføljen. De enkelte risiki er inngående beskrevet i egen note.

Styret er av den oppfatning at Pensjonskassens risikobærende evne står godt i forhold til investert portefølje.

8. Årsoppgjørdisposisjoner

Risiko- og administrasjonsresultat til egenkapitalen

NOK Mill.	2013	2012
Underskudd risikoresultat	-	- 6,497
Administrasjonsresultat	6,630	9,989
Til egenkapital	6,630	3,492

Disponering av renteresultat og risikoresultat

NOK Mill.	2013	2012
Finansinntekter fra investeringer i kundeporteføljen	287,382	196,892
Forvaltningshonorar fond	10,038	6,124
Endring i kursreguleringsfondet	- 166,163	-85,506
Garantert avkastning premiereserve	- 66,203	- 63,233
Garantert avkastning Pensj. o.skuddsfond	-263	0
Garantert avkastning premiefondet	-381	-39
Renteresultat før disponering	64,410	54,237
Til tilleggsavsetninger	- 11,000	0
Overskudd Risikoresultat	17,704	0
Fordeling av rente- og risikoresultat	71,114	54,237
Herav til premiefond	- 42,570	- 33,215
Herav til pensjonistenes premiefond	- 28,544	- 21,022

*) Styret har vurdert oppfordringen fra Finanstilsynet om å benytte resultat til oppreservering av premiereserven i påvente av ny tariff (K2013). Det er pr. 1.1.2013 avsatt NOK 115.576' til dette formål, mens det totale behovet er på NOK 120.102'. Styret avsetter fra selskapsporteføljens resultat ytterligere NOK 4.526', slik at pensjonskassen er fullt oppresvert ved innføring av K2013 fra 1.1.2014.

9. Disponering av resultat etter skatt (NOK Mill.)

	2013	2012
Teknisk resultat før disponering	135,377	104,304
Oppreservering til K2013	- 4,526	0
Tilleggsavsetninger	-11,000	0
Disponering, ref. pkt. 8	-71,114	-54,237
Teknisk resultat etter disponering	<u>48,737</u>	<u>50,067</u>
Resultat ikke teknisk resultat	70,781	46,323
Skatt	- 767	- 444
Tap/gevinst på finansielle eiendeler,	- 2,064	1,096
Totalresultat	<u>116,687</u>	<u>94,850</u>
Som fordeles til egenkapitalen	- 69,343	- 85,020
Til/fra risikoutjevningsfond	0	0
Til fond for urealiserte gevinster	-47,345	- 9,830
Sum fordelt	<u>- 116,687</u>	<u>- 94,850</u>

- shk

10. Innskutt og opptjent kapital, ansvarlig lånekapital

NOK Mill.	2013	2012
Innskutt egenkapital	59,035	59,035
Opptjent egenkapital 1. januar	285,712	200,691
Årets resultat	69,342	85,020
Risikoutjevningfond	0	0
Fond for urealisert gevinst	90,785	43,440
Sum opptjent egenkapital	445,839	329,151
Ansvarlig lån	11,268	11,268
Total egenkapital og ansvarlig lån	516.142	399,454

Kapitaldekningsgraden ved årsskiftet har endret seg fra 23,62 % til 25,01 %.

11. Andre forhold

Konsesjon

Pensjonskassen har konsesjon, gitt i brev fra Kredittilsynet av 15.4.2008. Vedtektene er endret i løpet av året på grunn av innføring av fripoliser på egen balanse fra 01.01.2014.

Ansatte

Pensjonskassen har ingen fast ansatte, og kjøper økonomisk/administrative tjenester i hovedsak fra Skanska Norge AS.

Likestilling

Pensjonskassens styre består av 6 medlemmer hvorav tre er kvinner. Pensjonskassen er bevisst på de samfunnsmessige forventninger om tiltak for å fremme likestilling i styret.

Miljø

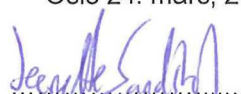
Det ytre miljø påvirkes ikke av driften og pensjonskassen har ingen forsknings- eller utviklingsaktiviteter.

Diskriminering

Styret er bevisst på at ingen skal diskrimineres på grunn av kjønn, hudfarge, religion, legning eller alder.

Oslo 24. mars, 2014

Aage-Bjørn Haug
Styreleder

Jeanette Sandstad
Styrets nestleder

Frank Heine Jensen
Styremedlem

Berit Mørck
Styremedlem

Sissel Carlsen
Styremedlem

Jan Åhländer
Styremedlem

Skanska Norge konsernpensjonskasse

TEKNISK REGNSKAP		2013	2012
1.0	Premieinntekter	Note	
1.1	Forfalte premier, brutto	1	260 072 268
1.2	Avgitte gjenforsikringspremier	2	-57 320
	Sum premieinntekter		260 014 948
2.0	Nettoinntekter fra investeringer koll.port.		
2.1	Inntekter OPS-selskap	3	2 865 209
2.2	Renter og utbytte på finansielle eiendeler	4	54 674 356
2.2.1	Netto driftsinntekter fra eiendomsfond	29	6 832 177
2.4	Verdiendringer på investeringer	5	166 162 946
2.4.1	Verdiendringer på eiendomsfond	29	-660 038
2.4.2	Verdiendring K/S selskap	28	571 237
2.5	Realisert gevinst og tap på investeringer	6	66 974 033
	Sum netto resultat fra investeringer i kollektivporteføljen		297 419 919
5.0	Pensjoner		
5.1	Pensjoner	7	-64 630 345
5.3	Overføring av premiereserve og tilleggsavsetn til andre forsikringselskaper/kasser	7	-60 879 002
	Sum pensjoner		-125 509 347
6.0	Resultatførte endr. i forsikr.forpliktelser - kontraktsfastsatte		
6.1	Til/fra premiereserve, brutto	10	-116 038 199
6.2	Endring i tilleggsavsetninger	9	1 594 321
6.3	Endring i kursreguleringsfond	5	-166 162 946
6.4	Endring i premiefond, innskuddsfond og pensj. overskuddsfond	10	-643 985
	Sum resultatførte endr. i forsikr.forpl. - kontraktsfastsatte		-281 250 809
8.0	Midler tilordnet forsikr.kontraktene - kontraktsfastsatte forpl.		
8.1	Overskudd på avkastningsresultatet	11	-64 409 736
8.2	Risikoresultatet tilordnet forsikringskontraktene	11	-17 704 312
8.3	Annen tilordning av overskudd	11	-
	Sum midler tilordnet forsikr.kontraktene		-82 114 048
9.0	Forsikringsrelaterte driftskostnader		
9.1	Forvaltningskostnader	12	-10 589 192
9.2	Forsikringsrelaterte adm.kostnader	13	-8 848 091
	Sum forsikringsrelaterte driftskostnader		-19 437 283
10.0	Andre forsikringsrelaterte kostnader	13	-385 874
11.0	RESULTAT AV TEKNISK REGNSKAP		48 737 507
			50 067 658

Skanska Norge Konsernpensjonskasse

RESULTAT

IKKE TEKNISK REGNSKAP

	Note	2013	2012
12.0 Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen			
12.1 Inntekter OPS-selskap	14	15 500 079	10 343 540
12.2 Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler	14	11 552 712	10 437 273
12.4 Nedskrivning på investeringer	16	-	-
12.4 Verdiendringer på investeringer	16	47 345 335	12 356 897
12.5 Realisert gevinst og tap på investeringer	15	-2 043 599	14 314 260
Sum netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen		72 354 527	47 451 970
13.0 Andre inntekter			
14.0 Forvaltningskostnader og andre kostnader vedr. selskapsport			
14.1 Forvaltningskostnader	17	-1 533 993	-1 080 783
14.2 Andre kostnader	17	-39 734	-47 515
15.0 Resultat av ikke-teknisk regnskap		70 780 801	46 323 671
16.0 Resultat før skattekostnad		119 518 308	96 391 329
17.0 Skattekostnader	18	-766 771	-444 226
18.0 Resultat før andre resultatelementer		118 751 537	95 947 103
19.0 Andre resultatkomponenter			
19.1 Verdireguleringer - eiendom, anlegg og utstyr			
19.2 Verdireguleringer - immatr.eiendeler			
19.3 Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesbaserte p.ordninger			
19.4 Valutakursdifferanser fra utenlansk virksomhet			
19.5 Gevinster og tap på finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	16	-2 063 638	-1 096 445
19.6 Effektiv andel av gevinster og tap på sikringsinstrumenter			
19.7 Andel av andre res.komponenter ved anvendelse av EK metoden			
19.8 Inntekter/kostn. vedr. anleggsmidler klassifisert som holdt for salg			
19.10 Skatt på andre res.komponenter			
20.0 TOTALRESULTAT		116 687 899	94 850 658
Disponering av overskudd			
Til/fra risikoutjevningfond			-
Til/fra annen egenkapital		69 342 564	85 020 405
Fond for urealiserte gevinster		47 345 335	9 830 253

Skanska Norge konsernpensjonskasse

BALANSE Selskapsporteføljen		31.12.2013	31.12.2012
EIENDELER			
	Note		
1.0	Immatrielle eiendeler		
2.2	Investeringer		
2.2.1	Aksjer og andeler i datterforetak, tilknyttede og felleskontrollerte foretak	19	89 219 205
2.2.2	Fordringer på og verdipapirer utstedt av datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	20	63 425 737
2.4	Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi		
2.4.1	Aksjer og andeler	21	292 447 537
2.4.1	Andeler i K/S selskap tilgjengelig for salg	22	26 242 149
2.4.2	Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	21	49 023 602
2.4.5	Andre finansielle eiendeler	23	36 940 922
	Sum finansielle eiendeler		404 654 210
	Sum investeringer		557 299 152
3.2	Fordringer	24	9 419 101
4.2	Andre eiendeler		
5.0	Forskuddsbetalte kostnader og opptjente, ikke mottatte inntekter		-
	SUM EIENDELER i Selskapsporteføljen		566 718 252

BALANSE Kundeporteføljen			
EIENDELER			
	Note		
6.0	Investeringer		
6.2.1	Aksjer og andeler i datterforetak, tilknyttede og felleskontrollerte foretak	19	20 011 412
6.2.2	Fordringer på og verdipapirer utstedt av datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	20	15 515 408
6.3	Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost		
6.3.1	Investeringer som holdes til forfall	25	74 158 611
6.3.2	Utlån og fordringer	25	294 505 766
	Sum finansielle eiendeler til amortisert kost		368 664 377
6.4	Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi		
6.4.1	Aksjer og andeler	26	1 074 906 577
6.4.1	Andeler i K/S selskap tilgjengelig for salg	28	30 571 237
6.4.1.1	Andeler i eiendomsfond IS/AS	29	129 953 677
6.4.2	Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastn.	27	921 808 840
6.4.4	Finansielle derivater		-
6.4.5	Andre finansielle eiendeler	30	21 441 029
	Sum finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi		2 178 681 360
	SUM EIENDELER Kollektivporteføljen		2 582 872 557
	SUM EIENDELER		3 149 590 809

2 794 119 186

Skanska Norge konsernpensjonskasse

EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER

	Note	31.12.2013	31.12.2012
10.0 Innskutt egenkapital	31	59 035 225	59 035 225
11.0 Opptjent egenkapital			
11.1.1 Fond for vurderingsforskjeller		-	-
11.1.2 Fond for urealiserte gevinster	20	90 785 591	43 440 256
11.1.3 Risikoutjevningfond		-	-
11.2 Annen opptjent egenkapital		355 053 671	285 711 107
Sum opptjent egenkapital		445 839 262	329 151 363
12.0 Ansvalig lånekapital			
12.1 Evigvarende ansvarlig lånekapital	32	5 634 000	5 634 000
12.2 Ansvarlig lånekapital med tilknyttede konverteringsrettigheter	32	5 634 000	5 634 000
Sum ansvarlig lånekapital		11 268 000	11 268 000
13.0 Forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser			
13.1 Premiereserve	8	2 021 832 803	1 905 794 604
13.2 Tilleggsavsetninger	9	66 950 058	57 544 379
13.3 Kursreguleringsfond	5,26,27	376 942 345	210 779 398
13.5 Premiefond/Innskuddsfond	10	129 862 043	157 729 864
13.6 Pensjonistenes overskuddsfond	10	28 544 776	21 022 331
Sum forsikringsforpliktelser - kontraktfaste		2 624 132 025	2 352 870 576
15.0 Avsetninger for forpliktelser			
15.1 Pensjonsforpliktelser		-	-
15.2 Forpliktelser ved skatt	18	768 533	384 161
15.3 Andre avsetninger for forpliktelser		-	-
Sum avsetning for forpliktelser		768 533	384 161
16.0 Forpliktelser			
16.2 Andre forpliktelser	33	6 300 000	24 968 291
Sum forpliktelser		6 300 000	24 968 291
17.0 Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter			
17.1 Andre påløpte kostnader og mottatte, ikke opptj. inntekter		785 690	15 155 512
17.2 Skyldig skattetrekk		1 462 074	1 286 058
17.3 Annen gjeld		-	-
Sum påløpne kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter		2 247 764	16 441 570
SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER		3 149 590 809	2 794 119 186
18.0 Forpliktelser utenfor balansen	36	3 499 479	2 778 741

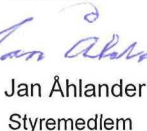
Oslo, 24. mars, 2014

Aage-Bjørn Haug
Styreleder

Jeanette Sandstad
Nestleder

Sissel Carlsen
Styremedlem

Frank Heine Jensen
Styremedlem

Jan Åhlander
Styremedlem

Berit Mørck
Styremedlem

Lars Graham
Daglig leder

REGNSKAPSPRINSIPPER

Regnskapet er satt opp i henhold til forskrift av 20. desember, 2011 om årsregnskap for pensjonsforetak.

Finansielle eiendeler klassifiseres i en av de følgende kategorier:

- til virkelig verdi over resultatet
- tilgjengelig for salg
- investeringer som holdes til forfall
- utlån og fordringer
- derivater

Finansielle instrumenter i kategori "Øremerket til virkelig verdi over resultat"

IAS 39.9b åpner for regnskapsføring av en finansiell eiendel til virkelig verdi over resultatet dersom den finansielle eiendel, når den førstegang innregnes, øremerkes av foretaket til virkelig verdi over resultatet.

I forbindelse med implementering av endringene i årsregnskaps-forskriften har pensjonskassen vurdert anvendbarheten av virkelig verdi opsjonen. Pensjonskassen ønsker å vurdere alle finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet i samsvar med virkelig verdi opsjonen dersom det ikke ved innregning er besluttet noe annet. IAS 39.9b angir vilkårene for anvendelse av virkelig verdi opsjonen. Det sentrale grunnlag for anvendelse av virkelig verdi opsjonen er at en gruppe finansielle eiendeler, finansielle forpliktelser eller begge deler forvaltes på grunnlag av virkelig verdi og at inntjeningen vurderes etter samme prinsipp. Dette må også være i samsvar med en dokumentert kapitalforvaltningsstrategi og at informasjon internt og mellom nøkkelpersoner gis på dette grunnlag.

Pensjonskassen har utarbeidet en kapitalforvaltningsstrategi i samsvar med kravene i kapitalforvaltningsforskriften. Porteføljen av verdipapirer forvaltes i samsvar med denne strategien og rapportering til styret og daglig leder skjer til virkelig verdi. I regnskapsføringen av finansielle eiendeler er det dermed lagt til grunn at vilkårene for anvendelse av virkelig verdi opsjonen er tilstede.

Investeringen i aksjer er investering i tilknyttet selskap, som vurderes til virkelig verdi iht IFRS 39. For definering av kategori som skal anvendes, finner vi det mest nærliggende å benytte "øremerket til virkelig verdi". Plasseringen i infrastruktur forventes å gi en risikostjert avkastning over 20 år.

Investeringer som holdes til forfall

Finansielle eiendeler med faste eller definerbare kontantstrømmer og bestemt innløsningsdato, hvor pensjonskassen har intensjon om og evne til å holde investeringen til forfall, er klassifisert som investeringer holdt til forfall. Eiendeler i kategori *Hold til forfall* måles til amortisert kost etter effektiv rentemetode. Nedskrivning gjennomføres dersom det foreligger objektive indikasjoner på verdifall.

Utlån og fordringer

Finansielle eiendeler med faste eller definerbare kontantstrømmer som ikke er notert i et aktivt marked, er klassifisert som utlån og fordringer. Finansielle eiendeler klassifisert som lån og fordringer skal etter førstegangsinngregning måles til amortisert kost ved hjelp av en effektiv rentemetode. Nedskrivning gjennomføres dersom det foreligger objektive indikasjoner på verdifall.

Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg

Finansielle eiendeler klassifiseres som "tilgjengelig for salg" dersom de ikke er klassifisert som a) utlån og fordringer, b) investeringer som holdes til forfall, eller c) finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet.

Utgangspunktet etter IAS 39.55b) er at finansielle eiendeler tilgjengelig for salg verdimåles til virkelig verdi, og gevinst eller tap innregnes direkte i egenkapitalen bortsett fra tap ved verdifall, jf IAS 39.67-70. Etter årsregnskapsforskriften skal verdiendringene resultatføres under andre resultatkomponenter. Nedskrivning gjennomføres dersom det foreligger objektive indikasjoner på verdifall.

Investeringseiendommer

En investeringseiendom skal innregnes til anskaffelseskost. Transaksjonsutgifter skal inkluderes i førstegangsmålingen. Pensjonskassen anvender modellen med virkelig verdi for måling av investeringseiendom. Endringer i verdi føres over resultatregnskapet i den tilhørende perioden. Virkelig verdi er fastsatt til gjennomsnittet av verddivurderinger fra tre eksterne (uavhengige) takstmenn.

Finansielle derivater og valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta bokføres til valutakursen på transaksjonstidspunktet. Kontanter og finansielle omløpsmidler omregnes til norske kroner med balansedagens valutakurs.

For å redusere valutarisikoen benytter pensjonskassen rullerende valutaterminkontrakter basert på estimater av den til enhver tid underliggende valutaeksponering i finansielle omløpsmidler. Mandatet for sikringsforretningene gir 80% +/- 10% sikring innenfor hovedvalutaene USD, EUR, JPY og GBP. Terminkontrakter (derivater) inngår i kategori "hold for omsetning" og måles til virkelig verdi over resultat.

Virkelig verdi

Virkelig verdi er det beløp en eiendel kan omsettes for eller en forpliktelse kan gjøres opp til i en transaksjon gjennomført på armlengdes avstand mellom velinformerte, villige parter. Alle finansielle instrumenter måles til virkelig verdi ved førstegangsinnregning. Normalt vil virkelig verdi av et finansielt instrument ved førstegangsinnregning være transaksjonsprisen. Det beste beviset på virkelig verdi i et aktivt marked er kvoterte priser. I etterfølgende perioder vil den virkelige verdien av finansielle instrumenter måles til virkelig verdi basert på noterte priser i aktive markeder som er basert på kjøpspriser for eiendeler og salgpriser for utstedte forpliktelser.

Når priser i et aktivt marked ikke er tilgjengelige, fastsettes virkelig verdi ved benyttelse av verdsettelsesmetoder med referanse til observerbare markedsdata. Disse inkluderer sammenligning med lignende instrumenter hvor observerbare markedspriser eksisterer, nylig utførte markedstransaksjoner på armlengdes avstand mellom velinformerte og villige parter, diskonterte kontantstrømanalyser, opsjonsprisinde modeller og andre verdsettelsesteknikker som normalt brukes av markedsdeltakere.

Amortisert kost

Etter førstegangs innregning måles investeringer som holdes til forfall, lån og fordringer, samt finansielle forpliktelser som ikke måles til virkelig verdi, til amortisert kost basert på effektiv rente-metoden. Ved beregning av effektiv rente estimeres kontantstrømmer, og alle kontraktsmessige vilkår ved det finansielle instrumentet tas i betraktning. Alle honorarer og punkter betalt eller mottatt mellom partene i kontrakten, transaksjonsutgifter og alle andre betalinger eller rabatter som kan henføres til transaksjonen, inngår som en integrert del ved fastsettelsen av den effektive renten.

Forsikringstekniske avsetninger

De forsikringstekniske avsetningene består av premiereserve, tilleggsavsetninger, risikoutjevningfond, premiefond og pensjonistenes overskuddsfond.

Premiereserve

Premiereserve er kontantverdien (diskontert med grunnlagsrente) av de totale pensjonsforpliktelser med fradrag av kontantverdien av fremtidige premier.

Tilleggsavsetninger

For å sikre soliditeten er det anledning til å foreta tilleggsavsetninger. Tilleggsavsetninger kan benyttes til å dekke renteunderskudd i forhold til garantert avkastning, men kan ikke dekke negativ avkastning.

Premiefond

Premiefondet inneholder forskuddsbetalte premier i henhold til skatteloven. I tillegg inneholder fondet overskuddsmidler som er tilført ordningen.

Pensjonistenes overskuddsfond

Fondet består av årets overskudd tilordnet premiereserve knyttet til pensjoner under utbetaling. Det skal benyttes som engangspremie til å øke ytelsene til pensjonistene.

Risikoutjevningfond

Dersom risikoresultatet er positivt, kan inntil 50 % av dette avsettes til risikoutjevningfondet. Dette fondet kan i senere år kan benyttes til dekning av negativt risikoresultat. Risikoutjevningfondet klassifiseres under selskapsporteføljen.

Kollektiv og selskapsportefølje

Pensjonskassen har fordelt sin balanse pr 01.01.2008 i en kundeportefølje og en selskapsportefølje – etter forholdsmessig fordeling av egenkapital og forsikringstekniske avsetninger. Porteføljene er fysisk fordelt.

Inntekter og kostnader

Brutto inntektsføres premier med de beløp som forfaller i året. Periodisering av opptjent premie ivaretas ved avsetning til premiereserve i forsikringsfondet. Inntekter og kostnader knyttet til finansielle eiendeler inneholder både realiserte poster og urealiserte verdiendringer. Netto inntekter fra investeringer fordeles mellom teknisk og ikke-teknisk resultat avhengig av tilhørighet til hhv kollektivporteføljen og selskapsporteføljen. Endringer i urealiserte verdier knyttet til omløpsmidler i kollektivporteføljen avsettes til kursreguleringsfond.

Skatt

Skattekostnadene i resultatregnskapet består av alminnelig inntektsskatt og formueskatt.

Skattekostnad knyttet til alminnelig inntektsskatt består av betalbar skatt og årets endring i balanseført utsatt skatt/skattefordel. Betalbar skatt beregnes som 28 % av årets skattemessige resultat. Utsatt skatt/skattefordel beregnes på grunnlag av midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessig verdi og skattemessig verdi, samt skattevirkninger av underskudd til fremføring og fremførbar godtgjørelse. Utsatt skattefordel balanseføres dersom fremtidig skattepliktig inntekt sannsynliggjør en utnyttelse. Verdiene av utsatt skattefordel er ikke regnskapsført.

Pensjonskasser er ikke omfattet av unntak for formuesskatt i henhold til sktl § 2-36. Formuesskatt beregnes skattemessig netto formue fastsatt i henhold til skatteloven kapittel 4. Skattesats for formuesskatt er 0,3 %.

Skanska Norge Konsernpensjonskasse

Noter til regnskap per 31.12.2013

TEKNISK REGNSKAP

Note

1. Premieinntekter	2013	2012
Terminpremie per 01.01.	111 573 515	108 331 030
Diverse endringspremier	5 214 696	7 599 004
Engangspremie lønnsregulering m.v.	53 030 506	59 438 561
Engangspremie for pensjonsregulering	21 901 533	3 947 598
Administrasjonspremie	21 420 095	19 617 682
Rentegarantipremie	37 300 000	37 500 000
Fortjenestepremie	9 332 975	9 075 989
Forvaltningstillegg	-	-
Tilbakeførte premier	-7 086 206	-6 070 389
Premiefritak	7 251 282	7 895 370
Sum premieinntekter ytelsesordning	259 938 396	247 334 845
Premieinntekter innskuddsordning	133 872	87 084
Sum premieinntekter	260 072 268	247 421 929
Sum innbetalt premie	157 635 474	247 597 467
Sum innbet premie innskuddsordning	133 872	-
Ikke innbetalt premie	-	757
Ordinær premie overført til/fra premiefondet	102 302 922	-176 295
Overført til/fra innskuddsfond	-	-
Sum	260 072 268	247 421 929
2. Reassuranse		
Pensjonskassen har inngått avtale om katastrofereassuranse. Reassurandør er ArchRe, med Security Rating "A". Pensjonskassens egenregning er 5 mill kr og reassurandørens ansvar er begrenset til 150 mill kr.		
3. Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen	2013	
Amortisering renter utlån OPS-selskapet Orkdalsveien	690 767,20	
Utbytte Orkdalsveien	1 536 803,44	
Verdiendring Orkdalsveien	-435 571,40	
Amortisering renter utlån Ops-selskapet Tiehøstie Ykkøstie OY	979 499,40	
Utbytte Tiehøstie Ykkøstie OY	413 384,00	
Verdiendring Tiehøstie Ykkøstie OY	-319 673,40	
Sum inntekter OPS-selskap	2 865 209,24	
4. Renteinntekter og utbytte på finansielle eiendeler	2013	2012
Renter banker	556 026	584 588
Renter obligasjonsfond	15 773 597	24 761 259
Renter obligasjoner	4 872 894	9 509 322
Renter obligasjoner Hold til forfall/Utlån og fordringer	16 652 716	16 232 770
Amortisert beløp oblig. Hold til forfall/Utlån og fordringer	-1 057 740	762 147
Utbytte aksjefond/aksjer	4 567 855	5 809 961
Andre inntekter	3 271 057	3 311 569
Andre beregnede inntekter ¹⁾ se note 12	10 037 951	6 124 753
Sum renteinntekter og utbytte	54 674 356	67 096 369

5. Verdiendring på investeringer	2013	2012
Endring urealisert gev./tap norske aksjefond	110 213 214	76 370 930
Endring urealisert gev./tap internasjonale aksjefond	57 119 575	4 198 918
Endring urealisert gev./tap norske obl.fond	-11 273 754	932 717
Endring urealisert gev./tap internasjonale obl.fond	8 684 291	-121 296
Endring urealisert gev./tap oblig.portefølje	-1 149 949	-2 836 620
Endring urealisert gev./tap valutasikring	1 668 312	6 962 170
Endring urealisert valutaregulering lån	901 257	-
Sum endring kursreguleringsfond	166 162 946	85 506 819
6. Realisert gevinst/tap på investeringer		
Gevinst obligasjoner	803 639	6 094 122
Gevinst obligasjonsfond	1 466 337	-29 747
Gevinst aksjefond	90 914 078	8 071 317
Tap valutasikring	-26 210 021	29 240 414
Netto realisert gevinst på investeringer	66 974 033	43 376 106
7. Pensjoner	2013	2012
Alderspensjon	-34 381 234	-28 788 025
Ektefellepensjon	-6 889 666	-6 547 086
Barnepensjon	-1 066 477	-1 065 549
Uførepensjon	-9 955 796	-13 901 230
Pensjon i døds måned	-24 060	-16 920
Innskuddspensjon	-12 222	-
Arbeidsavklaringspenger	-2 934 560	-
Renter	-39 487	-139 173
Sum utbetalte pensjoner	-55 303 502	-50 457 983
Godskr. uførepensj. til premief. pga arb.avklaringspenger	-1 670 138	-1 613 667
Premiefritak uføre	-7 656 705	-8 561 641
Sum pensjoner	-64 630 345	-60 633 291
Utløsningsbeløp	-58 410 827	-66 427 188
Tilleggsreserve overført ved fratredelse	-1 594 321	-2 376 221
Godskr. premiereserve til premiefond v/ fratredelse	-873 854	-803 060
Sum overført til andre forsikringsselskaper/kasser	-60 879 002	-69 606 469
Sum pensjonskostnader	-125 509 347	-130 239 760

Beskrivelse av pensjonsordningen

Pensjonskassen omfatter følgende foretak:

Skanska Norge AS, Utleiecompaniet AS, Acusto AS, Skanska Bolig AS, Skanska Tekniske Entrepriser AS, Skanska Asfalt AS, Skanska Husfabrikken AS, E.D. Knutsen Maskin AS, Entreprenørservice AS og Skanska CDN AS.

Totalt antall medlemmer pr 31.12.2013:

Totalt	Aktive	Fleksible pensj.	Uførepensjonister	Alderspensjonister	Ektefelle- og samboerpensjonister	Barnepensjonister
4 786	3 358	139	317	673	252	47

Type pensjonsordning

Pensjonsordningen er ytelsesbasert etter Lov om Foretakspensjon, LOF. Ordningen ble opprettet 1. januar 1995. Fra 01.01.2011 er aldersgrensen i Skanskakonsernet hevet til 70 år. Obligatorisk tjenestepensjon, OTP, ble innført som ordning for aktive medlemmer som har full opptjening i ytelsesordning, og som fortsatt har stilling i et av medlemsforetakene.

Arbeidstakernes tilskudd til pensjonsordning

Arbeidstakerne innbetaler hvert år et medlemsinnskudd som utgjør 0,5 prosent av pensjonsgrunnlaget, dog høyst 50 prosent av den årlige premie fratrukket omkostningstillegg som skal betales av arbeidsgiver.

Beskrivelse av pensjonsytelsene

Aktive medlemmer under opptjening er, med noen få unntak, omfattet av samme pensjonsplan.

Opptjeningsalderen er 67 år. Det kreves minst 30 års tjenestetid, regnet fra ansettelsen, for rett til uavkortete pensjoner.

Hovedplan

- a. Uavkortet årlig alderspensjon utgjør differansen mellom leddene 1 og 2 der:
  1. 60 prosent av pensjonsgrunnlaget
  2. antatt folketrygd regnet med 3/4 G i grunnpensjon
- b. Uavkortet årlig ektefelle-/samboerpensjon utgjør 55 prosent av den alderspensjon medlemmet hadde rett til eller ville ha rett til ved fortsatt tjeneste til opptjeningsalder med uendret pensjonsgrunnlag.
- c. Uavkortet barnpensjon for yngste barn utgjør 50 prosent av alderspensjonen. For hvert av de øvrige barn utgjør uavkortet barnpensjon halvparten av pensjonen for yngste barn.
- d. Uavkortet uførepensjon med 100 prosent uføregrad, utgjør 100 prosent av den alderspensjon medlemmet ville ha rett til ved fortsatt tjeneste til opptjeningsalder. Uførepensjonen beregnes ut i fra det pensjonsgrunnlaget vedkommende hadde da uførheten inntraff.

Hovedplan OTP

De årlige innskudd i OTP-ordning utgjør 2% av medlemmets lønn mellom 1G og 12G. Midlene garanteres en årlig minsteavkastning på 0%.

Sensitivitet med hensyn til uføre- og dødelighetsgrunnlaget

	Endringer på intensiteter	Effekt på premiereserven
Dødelighet (langt liv)	Reduksjon 10% alle år	54,4 mill.
Uførhet	Økning 25% første år, 15% øvrige år	11,2 mill.

Tabellen viser behov for oppreservering av premiereserven dersom dødsintensitetene for langt liv hadde blitt redusert til 90 prosent av dagens nivå, og dersom uføreintensitetene hadde blitt økt med 25 prosent for første året og deretter 15 prosent for etterfølgende år.

8. Til/fra premiereserve brutto

Premiereserven er pensjonskassens avsetning for å møte de beregnede og forventede forpliktelsene pensjonskassen har i henhold til de inngåtte forsikringsavtaler. Det er resultatført kr 111 406.136 i premiereserve ytelsesordning og 106.510 i innskuddsordning i 2013.

Premiereserven er avsatt på beregningsgrunnlag K2005 med 20% sikkerhetstillegg for død menn og 10% for død kvinner, og Storebrands beregningsgrunnlag KU for uførhet. Grunnlagsrenten (gjennomsnitt) er 3,27 % 31.12.2013.

	2013	2012	2011	2010	2009
Premiereserve aktive	1 016 225 859	1 024 890 046	965 120 129	949 247 168	864 201 724
Premiereserve pensjonister	885 317 288	765 246 965	643 486 465	539 806 603	465 251 144
Alderspensjon	388 534 539	323 515 000	283 300 959	231 979 508	209 551 371
Fleksible pensjonister	121 645 952	75 536 000	31 128 313	-	-
Ektefellepensjon	84 937 998	80 773 000	72 682 450	65 956 556	58 843 385
Samboerpensjon	3 290 928	3 262 000	2 308 350	1 983 579	538 268
Barnpensjon	5 272 271	4 840 000	5 406 830	4 996 550	4 217 703
Uførepensjon	281 635 599	277 321 000	248 659 563	234 890 410	192 100 417
Sum	1 901 543 147	1 790 137 011	1 608 606 594	1 489 053 771	1 329 452 868
4% admin.res.			64 344 264	59 562 151	53 178 115
Overf. fra avkastningsresult.	120 101 428	115 575 875	115 575 876	95 000 000	-
Premiereserve	2 021 644 575	1 905 712 886	1 788 526 734	1 643 615 922	1 382 630 983
Pensjonskap. Innskudd	188 228	81 718			
Sum premiereserve	2 021 832 803	1 905 794 604			

9. Endring i tilleggsavsetning

Tilleggsavsetning er en betinget avsetning som ikke fordeles til de enkelte forsikringskontrakter med endelig virkning. Pensjonskassen kan senere trekke på denne dersom faktisk avkastning er lavere enn den garanterte minsteavkastning. Avsetningen klassifiseres som frie fond. Det er i 2013 utbetalt 1.594 321 ved fratredelser. Fra årets renteresultat er det avsatt 11,0 mill. kr.

10. Endr. i forsikr.forpliktelsene	Premieres./			Premiefond/	Pensjonist.	Totalt
	Kap. innsk.ordn.	Tilleggsres.	Kursreg.fond	Innskuddsfond	oversk.fond	
1. Inngående balanse	1 905 794 604	57 544 379	210 779 398	157 729 864	21 022 331	2 352 870 576
2. Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelsene						
2.1 Netto resultatf. avsetn.	116 038 199		166 162 946	381 206	262 779	282 845 130
2.2 Overskudd på avkastn.res.		11 000 000		30 851 576	22 558 161	64 409 737
2.3 Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene				11 717 697	5 986 615	17 704 312
2.4 Annen tilordning av oversk.						
2.5 Just. av forsikr.forpl. fra andre resultatkomp.				1 670 138		1 670 138
2.6 Resultat. premieinntekter				-259 938 395		-259 938 395
2.7 Resultatf. premieres. Godsk. uførepensj. pga AAP				873 854		873 854
Sum res.førte endringer	116 038 199	11 000 000	166 162 946	-214 443 924	28 807 555	107 564 776
3. Ikke resultatf. endr. I forplikt.						
3.1 Overf. mellom fond				21 285 110	-21 285 110	
3.2 Overf. til/fra selskap		-1 594 321		165 290 994		163 696 673
Sum ikke res.førte endr.		-1 594 321		186 576 104	-21 285 110	163 696 673
4. Utgående balanse	2 021 832 803	66 950 058	376 942 344	129 862 044	28 544 776	2 624 132 025

Endring i premiefond, innskuddsfond og pensjonistenes overskuddsfond

Premiefondet representerer premier utover det som er nødvendig for å dekke pensjonskassens forpliktelser. Fondet kan ikke disponeres til annet enn forsikringsutbetalinger eller senere premiebetalinger. Per 31.12.13 utgjør premiefondet, innskuddsfondet og pensjonistenes overskuddsfond kr 158.406.819. Nedenfor følger en spesifikasjon av utviklingen i pensjonspremierfondet de siste 5 år:

Premie-/Innskuddsfondets

anvendelse	2013	2012	2011	2010	2009
Inngående balanse 01.01.	157 729 867	113 320 867	125 625 069	147 344 442	143 414 706
Garantert rente på premiefond	381 206	39 292	4 635 935	2 956 419	1 946 548
Frigjort premieres. for fratradte	873 854	803 060	649 524	320 567	343 218
Innbetalt/overf. til premiefond	186 577 287	256 072 781	162 634 630	176 443 019	236 607 563
Til uførepensj. pga attf.penger	1 670 138	1 613 667	1 303 361	716 246	-
Tilført fra årets resultat	42 569 273	33 215 042	-	582 598	2 574 742
Uttak fra fond	-259 939 581	-247 334 842	-181 527 652	-202 738 222	-237 542 335
Utgående balanse	129 862 044	157 729 867	113 320 867	125 625 069	147 344 442

Premiefondet størrelse i forhold til årlig premie

Premiefond	129 862 044
Årets premie	259 938 396
Premiefondets størrelse ift årlig premie - ganger	0,50

Rentegaranti

I henhold til Finanstilsynets bestemmelser er premiefondet forrentet med 2,5% pa.	381 206
Renter på pensjonistenes overskuddsfond	262 779
Sum endring i renter på premiefond og pensjonistenes overskuddsfond	643 985

Pensjonistenes overskuddsfond

Inngående balanse 01.01.	21 022 331
Renter	262 779
Overført til dekning av premie	-21 285 110
Tilført fra årets resultat	28 544 776
Utgående balanse 31.12.	28 544 776

11. Avkastningsresultat tilordnet forsikringskontraktene

Tilleggsavsetninger	11 000 000
Premiefond	30 851 576
Pensjonistenes overskuddsfond	22 558 161
Sum avkastningsresultat	64 409 736

Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene

Premiefond	11 717 697
Pensjonistenes overskuddsfond	5 986 615
Sum risikoresultat	17 704 311

12. Forvaltningskostnader	2013	2012	2011
Fakturerte forvaltninghonorar	551 241	613 956	1 015 947
Andre bereg. forv.honorar ¹⁾	10 037 951	6 124 753	6 578 538
Sum forvaltningskostnader	10 589 192	6 738 709	7 594 485

1) Beløpet er ført som økning i renter og utbytte på finansielle eiendeler punkt 2.2 i resultatregnskapet. Se note 4.

13. Forsikr.relaterte adm.kostn.	2013	2012	2011
Ordinær revisjon ¹⁾	258 931	130 128	174 065
Honorar KPMG ²⁾	71 297	76 633	95 918
Aktuarkostnader	1 452 845	1 458 178	1 264 757
Adm.- / diverse honorarer	7 065 017	6 470 065	5 578 160
Sum honorarer	8 848 090	8 135 003	7 112 900

1) Revisjon for 2012 og akto 2013, fakturert i 2013. 2) Erklæring ifm IK-bekreftelse kr 44.384 og teknisk og faglig bistand kr 26.913.

Andre forsikr.relaterte kostn. **385 873**

IKKE TEKNISK REGNSKAP

14. Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen	2013	2012
Amortisering renter utlån Orkdalsveien	3 648 233	4 568 000
Utbytte Orkdalsveien	8 116 485	8 424 955
Verdiendring Orkdalsveien	-2 300 429	-2 649 415
Amortisering renter utlån Ops-selskapet Tiejhtiö Ykköstie OY	3 086 501	-
Utbytte Tiejhtiö Ykköstie OY	1 302 616	-
Verdiendring Tiejhtiö Ykköstie OY	1 646 673	-
Sum inntekter OPS-selskap	15 500 079	10 343 540
Renteinntekter bankkonti	163 823	164 088
Renterinntekter obligasjonsfond	-362 554	1 077 824
Beregnet innt. v/forvaltning	1 297 605	827 372
Diverse inntekter	1 129 012	661 897
Utbytte aksjefond	1 127 614	1 125 032
Inntekter K/S-selskap	8 197 212	6 581 060
Sum	11 552 712	10 437 273
15. Realisert gevinst/tap	2013	2012
Realisert gevinst aksjefond	5 718 483	-
Realisert tap valutasikring	-8 736 674	9 746 804
Realisert gevinst obligasjonsfond	974 592	4 567 456
Sum realisert gevinst/tap	-2 043 599	14 314 260

16. Verdiendringer på investeringer

Urealiser tap/gevinst	2013	2012	
Urealisert tap/gevinst aksjefond norske	24 339 832	12 414 761	
Urealisert tap/ gev. aksjefond internasjonale	19 605 688	3 150 284	
Urealisert tap/gev. oblig.fond norske	3 761	-38 558	
Urealisert tap/gevinst oblig.fond internasjonale	-	-5 452 240	
Urealisert tap/gev. valutasikring	556 104	2 282 650	
Urealisert valutagevinst lån	2 839 950	-	
Sum verdiendringer på investeringer	47 345 335	12 356 897	
Verdiendring Nordea Private Equity	Punkt 12.4	-2 063 638	-1 096 445
Sum verdiendringer på investeringer	Punkt 19.5	45 281 697	11 260 452

17. Forvaltningskostnader

Andel beregnede forvaltningskostnader	-1 297 605	-827 372
Fakturerte forvaltningskostnader	-276 122	-253 411
Sum forvaltningskostnader	-1 573 727	-1 080 783

18. Skatteberegning

	2013	2012	
Resultat	116 687 899	94 850 658	
Justering for formueskatt	766 771	444 226	
Andre permanente forskjeller	1 058	51	
Aksjeutbytte	-9 887 471	-	
Aksjegevinst	-5 718 483	-	
Ned- oppskrivning av eiendomsfond	660 038	-159 157	
Ned- oppskrivning K/S-selskap	2 063 638		
Andre verdireguleringer	-47 345 335	-11 260 452	
Netto verdiendring AS-selskap	4 063 000	-2 649 415	
Renter - amortisert lån AS-selskap	104 192	-107 038	
Netto verdiendring deltakerlign. selskap IS/AS	-517 732	-427 744	
Netto verdiendring deltakerlign. Selskap K/S	115 767	-1 581 060	
Verdiendring på investeringer i kollektivporteføljen	-166 162 947	-85 506 819	
Sum permanente forskjeller	-222 624 275	-101 691 634	
Endring i midlertidige forskjeller	1 057 740	-762 147	
Skattegrunnlag	-104 111 865	-7 158 897	
Fremførbart underskudd 2012	-179 856 482	-172 697 585	
Korriger K/S-selskap 2012	-3 161 076		
Underskudd til framføring 01.01.	-183 017 558		
Underskudd til framføring 31.12.	-287 129 423	-179 856 482	
Skatt 27%	-	-	
+ Formueskatt	768 533	384 161	
=Betalt skatt	768 533	384 161	
Midlertidige forskjeller			Endring
Underskudd til framføring	-287 129 423	-179 856 482	-107 272 941
Godtgjørelse til framføring	-1 803 400	-1 803 400	
Sum midlertidige forskjeller	-288 932 823	-181 659 882	-107 272 941
Korrigert prosentsats utsatt skattefordel			
Utsatt skattefordel ikke balanseført	-78 011 862	-50 864 767	-27 147 095
Skattekostnad			
Endring utsatt skatt			
Betalbar skatt	768 533	384 161	224 568
Forlite avsatt tidligere	-1 762	60 065	8 634
Sum skattekostnad	766 771	444 226	233 202

Pensjonskassen har valgt å ikke bokføre utsatt skattefordel.

BALANSE SELSKAPSPORTEFØLJEN

Investeringer

19. Aksjer

25% andel i OPS-selskapet Tieyhtiö Ykköstie OY med forretningsadresse Salmisaarenaukio 2, 00180 Helsinki.

Stemmeandelen er 25%.

Andelene er fordelt med 75,9% i selskapsporteføljen og 24,1% i kollektivporteføljen.

	Selsk.portef.	Koll.portef.	Sum
Kostpris	29 266 664	9 291 215	38 557 879
Verdiregulering	1 646 673	-319 673	1 327 000
Balanseført verdi aksjer	30 913 337	8 971 542	39 884 879
Fordring avsatt utbytte	1 302 616	413 384	1 716 000
Samlet balanseført verdi aksjer og utbytte	32 215 953	9 384 926	41 600 879
Resultatført 2013			
Utbytteinntekt	1 302 616	413 384	1 716 000
Verdiregulering	1 646 673	-319 673	1 327 000
Sum resultatført	2 949 289	93 711	3 043 000

Aksjer

50% andel i OPS-selskapet Orkdalsvegen AS, med forretningsadresse Bårdshaug vest, 7300 Orkanger.

Stemmeandelen er 50%. Andelene er fordelt med 84,08% i selskapsporteføljen og 15,92% i kollektivporteføljen.

	Selsk.portef.	Koll.portef.	Sum
Kostpris	69 406 297	11 475 442	80 881 739
Verdiregulering	-11 100 429	-435 571	-11 536 000
Balanseført verdi aksjer	58 305 868	11 039 871	69 345 739
Fordring avsatt utbytte	8 116 485	1 536 803	9 653 288
Samlet balanseført verdi aksjer og utbytte	66 422 353	12 576 674	78 999 027
Resultatført 2013			
Utbytteinntekt	8 116 485	1 536 803	9 653 288
Verdiregulering	-2 300 429	-435 571	-2 736 000
Sum resultatført	5 816 056	1 101 232	6 917 288
Sum aksjer i OPS-selskap	89 219 205	20 011 412	109 230 617

20. Utlån og fordringer

	Lån	Avdrag	Renter	Amortisert	Balanseverdi
Orklalsvegen (84,1%)	46 495 317	-8 854 913	-15 897 818	14 319 231	36 061 817
Tieyhtiö Ykköstie OY (75,9%)	32 948 815	-3 704 284	-4 967 111	3 086 501	27 363 920
Sum	79 444 132	-12 559 197	-20 864 929	17 405 731	63 425 737

Andel i kollektivporteføljen:

Tieyhtiö Ykköstie OY (24,1%)	9 777 642	-1 029 587	-1 040 239	979 499	8 687 315
Orklalsvegen (15,9%)	7 197 183	-392 587	-667 273	690 769	6 828 092
Sum	16 974 825	-1 422 175	-1 707 511	1 670 269	15 515 408

Kategori Øremerket til virkelig verdi over resultat
Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi

21. Aksjefond	Antall	Kostpris	Markedsverdi	Urealisert
Storebrand Aksje Innland	667	14 592 891	21 545 649	6 952 758
Nordea Stabile Aksjer Global	27 899	28 633 720	46 106 047	17 472 327
Odin Eiendom	65 340	8 839 426	31 086 221	22 246 795
KLP Aksje Norge Indeks	6 601	10 065 445	11 287 396	1 221 951
Pareto Aksje Norge	3 380	10 000 000	17 640 218	7 640 218
Artic Norwegian Equilites	21 839	23 400 000	27 328 791	3 928 791
SSgA World Index	49 556	44 344 395	68 784 122	24 439 727
Harding Loevner Global Equity	7 663 462	61 757 219	63 033 222	1 276 003
Sum aksjefond		201 633 095	286 811 666	85 178 571
Urealisert valutasingring			2 795 921	2 795 921
Urealisert valutagevinst lån			2 839 950	2 839 950
Sum			292 447 537	90 814 441
Obligasjonsfond				
Storebrand Likviditet	4 897	49 052 452	49 023 602	-28 850

22. Andeler i K/S selskap, Tilgjengelig for salg

Nordea Private Equity II - Global Fund of Fund K/S	Innbet. kapital	Kostpris	Verdiendring	Bokført verdi
	29 012 875	20 500 000	2 339 591	26 242 149

Pensjonskassen har innbetalt EUR 3.724.000 i kapital til Nordea Private Equity II - Global Fund of Funds K/S. Dette utgjør 98% av forpliktet kapital på EUR 3.800.000. Av returnert kapital per 31.12.13 på EUR 1.452.658 er EUR 342.598 kapital som kan kalles inn igjen. Kommitert ikke innkalt kapital er per 31.12.2013 EUR 418.598.

23. Andre finansielle eiendeler

Bankbeholdninger	36 940 923
------------------	------------

24. Fordringer

Andel utbytte aksjer	9 419 101
----------------------	-----------

BALANSE KUNDEPORTEFØLJEN

25. Obligasjoner holdt til forfall v/NIM	Pålydende 31.12.2013	Bokført verdi 31.12.2013	Markedsverdi 31.12.2013	Renter 31.12.2013	BIS-Vekt
Kommuner/fylkeskommuner	3 000 000	2 997 686	2 997 686	113 227	20 %
Bank og kredittforetak	8 000 000	8 019 768	8 019 768	297 995	10 %
Bank og kredittforetak	60 500 000	60 500 905	60 500 905	2 229 030	20 %
Sum	71 500 000	71 518 359	71 518 359	2 640 252	
Sum inklusive opptjente renter		74 158 611			

Obligasjoner Lån og fordringer

Kommuner/fylkeskommuner	6 000 000	6 065 652	6 065 652	131 073	20 %
Industri	54 500 000	54 720 263	54 720 263	854 935	100 %
Bank og kredittforetak	103 000 000	108 070 631	108 070 631	2 313 807	10 %
Bank og kredittforetak	117 500 000	119 912 593	119 912 594	2 436 812	20 %
Sum	281 000 000	288 769 139	288 769 140	5 736 627	
Sum inklusive opptjente renter		294 505 766			

Kategori Øremerket til virkelig verdi over resultatet

Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi

26. Aksjefond	Antall	Kostpris	Markedsverdi	Urealisert
Odin Eiendom	218 365	37 886 915	103 889 555	66 002 640
Skagen Global	39 720	26 185 093	43 504 819	17 319 726
Nordea Stabile Aksjer Global	58 914	63 000 000	97 361 957	34 361 957
Skagen Kon-Tiki	145 715	64 517 943	90 549 317	26 031 374
Fondsfinans Spar	13 380	70 866 344	87 455 244	16 588 900
Artic Norwegian Equilites	46 291	49 600 000	57 927 693	8 327 693
KLP Aksjglobal Indeks II	98 534	109 687 406	161 110 012	51 422 606
KLP Index	53 117	86 934 555	90 824 049	3 889 494
Pareto Aksje Norge	25 882	86 812 215	135 074 971	48 262 756
SSgA World Index	80 663	67 320 944	111 960 028	44 639 084
Veritas Global Focus Fund	603 827	62 706 179	85 959 912	23 253 733
Sum aksjefond		725 517 594	1 065 617 557	340 099 963
Valutaregulering lån			901 257	901 257
Valutasikring			8 387 763	8 387 763
Sum			1 074 906 577	349 388 983

27. Obligasjonsfond				
SSgA World Gov Bond	1 810 322	153 106 536	169 928 801	16 822 265
Payden International Bond Fund	1 454 075	152 745 260	165 124 806	12 379 546
Nordea Global Statsobligasjon	222 413	202 472 021	192 836 792	-9 635 229
KLP Obligasjon Global I	176 874	177 502 474	182 483 695	4 981 221
Danske Invest Norsk Likviditet	13 115	13 118 046	13 077 406	-40 640
Storebrand Likviditet	7 617	76 266 132	76 257 966	-8 166
Sum obligasjonsfond		775 210 470	799 709 466	24 498 996

Obligasjoner

DnB Oblig. Norge	Nominell verdi	Kostpris	Markedsverdi	Ureal. verdi	Renter	BIS-Vekt
Kommuner/fylkeskommuner	10 000 000	10 073 000	10 564 995	491 995	239 178	20 %
Statsgaranterte	19 000 000	19 458 392	19 924 906	466 514	399 315	0 %
Industri	24 000 000	24 279 750	24 645 857	366 107	234 575	100 %
Bank og kredittforetak	38 000 000	38 125 300	39 329 100	1 203 800	631 132	20 %
Bank og kredittforetak	25 000 000	25 215 400	25 741 357	525 957	388 959	10 %
Sum	116 000 000	117 151 842	120 206 215	3 054 373	1 893 159	
Sum inklusive opptjente renter			122 099 374			

28. Andeler i K/S selskap, Tilgjengelig for salg	Antall	Kostpris	Markedsverdi	Verdiendring
Storebrand Eiendom AS	30 756 081	30 000 000	30 571 237	571 237
29. Aberdeen Eiendomsfond Norge I IS	225	128 517 563	128 618 430	100 867
Aberdeen Eiendomsfond Norge I AS	2 271 985	1 315 222	1 335 247	20 025
Sum		129 832 785	129 953 677	120 892

Pensjonskassen anvender modellen med virkelig verdi for måling av investeringseiendom. Verdi av eiendommen er fastsatt til gjennomsnittet av verdivurderinger fra tre eksterne (uavhengige) verddivurderere.

Resultatregnskap

Inntekter fra Aberdeen Eiendomsfond Norge I IS	6 832 177
Endring i virkelig verdi	-660 038
Netto inntekter fra investeringseiendommer	6 172 139

Balanse

Bokført verdi 01.01.2013 Aberdeen IS	128 517 563
Bokført verdi 01.01.2013 Aberdeen AS	1 315 222
Endring i virkelig verdi	120 892
Bokført verdi 31.12.2013	129 953 677

30. Andre finansielle eiendeler

Bankbeholdning		17 680 571	
Fordringer: Aberdeen	1 704 613		
Orkdalsvegen AS	1 536 803		
Tieyhtiö Ykköstie OY	413 384		
Nordea	91 989		
Skanska Norge	13 668	3 760 458	
Sum andre finansielle eiendeler		21 441 029	

31. Finansiell risiko i pensjonskassens investeringsportefølje

Risiko ved investering i finansielle eiendeler kan sammenfattes i 3 hovedelementer; Markedsrisiko, Likviditetsrisiko og Kreditrisiko.

Markedsrisiko

Markedsrisiko er fellesbetegnelse på risiko for løpende tap / gevinst på finansielle eiendeler som følge av endringer i markedspriser, valutakurser eller rentenivå. Investeringsstrategien vedtatt av pensjonskassens styre beskriver risikobegrensende tiltak i form av aktuelt investeringsunivers, ønsket diversifisering og kvantitative begrensninger. De største bidragene til kortsiktig negative verdiendringer er fall i aksje- og eiendomsverdier, renteøkninger og økt kredittpremie på obligasjoner.

Pensjonskassen vurderer markedsrisikoen ved løpende rapportering. Lovpålagte krav til soliditet og kapitaldekning måles, og investeringsporteføljene stresstestes i henhold til de regulatorisk definerte stresstestene I og II. Stresstesten gjøres på totalporteføljen.

Pensjonskassens bufferkapital var ved årsskiftet 893 mill. (555) som utgjør 28,3 % (20,1) av totalporteføljen. Dette gir en bufferkapitalutnyttelse på 45 % (53). Et negativt stresstestutfall er beregnet til 399 mill. og utgjør 12,7 % (11,1) av totalporteføljen og 12,7 % (11,1) av totalporteføljen.

Fordeling av aktiva	NOK MIL	Allokering (Virkelig)	Verdifall stresstest	Totalporteføljen		Risiko (standard-avvik)	Kollektiv Allokering (Strategi)	Selskap Allokering (Strategi)
				Allokering (Strategi)	Forventet avkastning			
Norsk Aksjer	449,1	14 %	-89,8	14 %	10,5 %	25,0 %	14 %	18 %
Utenlandske Aksjer	903,3	29 %	-180,7	26 %	10,5 %	15,0 %	26 %	26 %
Private equity / Hedge/ Etc	31,6	1 %	-6,3	1 %	12,5 %	30,0 %	0 %	6 %
Eiendom / Infrastruktur	359,0	11 %	-58,6	11 %	8,0 %	12,0 %	5,0 %	38 %
Norske obligasjoner / PM /	683,8	22 %	-29,5	23 %	6,0 %	4,0 %	25 %	12 %
Utenlandske obligasjoner	710,4	23 %	-63,5	25 %	6,0 %	4,5 %	30 %	0 %
SUM	3137,2	100 %	-399,3	100 %	7,9 %	7,6 %	100 %	100 %
SUM inkludert valuta	3148,4							

Hvorav forsikringsrisiko i NOK	-26,3
Hvoravvalutarisiko i NOK	-88,6
Korrelasjonseffekter i NOK	146,9

Risikoprofil i pensjonskassens aksjportefølje

Pensjonskassens aksjeandel har økt i løpet av 2013, pga oppgang i verdens aksjemarkeder. Aksjeandelen av pensjonskassens forvaltningskapital er 44 % etter rebalansering i desember, mot 43,0 % ved årets begynnelse. Aksjeinvesteringer gjøres i norske og globale aksjefond i henhold til fordeling gitt i pensjonskassens investeringsstrategi, med mindre kortsiktige markedssyn tilsier noe annet.

Porteføljen er sammensatt med en nøytral risikoprofil, slik at andelen aksjefond med en relativt høyere forventet risiko enn pensjonskassens valgte referanse står i forhold til aksjefond som vurderes å ha lavere risiko. Porteføljrisiko blir regelmessig vurdert i forbindelse med pensjonskassens løpende rapportering. Eventuelle avvik behandles etter retningslinjer gitt i pensjonskassens kapitalforvaltningsinstruks.

Porteføljen består i det alt vesentlige av aksjefond med gjennomgående god likviditet, samt private equity fond. Renteporteføljen er sammensatt for å sikre totalporteføljen mot store bevegelser i underliggende aksjeverdier, og har derfor lav korrelasjon med aksjporteføljen.

Valutasikring

Pensjonskassens valutaterminkontrakter behandles som finansielle derivater. Utenlandsk valuta selges på termin for å sikre utenlandske investeringer mot valutakurssvingninger. Kontraktene inngås med norske banker med tilfredsstillende rating, og motpartsrisiko anses som minimal.

Underliggende nominelt beløp kapitaliseres ikke i balansen, men markedsverdien av valutaposisjonene på balansedagen føres som eget element under finansielle eiendeler til virkelig verdi.

Kjøp	Salg	Beløp i solgt valuta (Nominelt beløp)	Markedsverdi verdi NOK 31.12.2013	Realisert gevinst/tap NOK 31.12.2013
NOK	USD	64 000 000	388 227 016	
NOK	EUR	13 500 000	112 846 061	
NOK	GBP	6 450 000	64 807 837	
NOK	JPY	1 540 000 000	88 726 216	
			654 607 130	
Sum tap valutasikring Warren				34 946 695
Kollektivporteføljens andel tap				26 210 021
Selskapsporteføljens andel tap				8 736 674

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risiko for at pensjonskassen ikke har tilgjengelig likviditet til å møte sine løpende betalingsforpliktelser, eller at salg av finansielle eiendeler tvinges gjennomført til ikke akseptable priser. Brorparten av utbetalingene i pensjonskassen er forutsigbare (pensjoner, skatt), men enkelthendelser som krever større utbetalinger forekommer (fripoliser, valutasikringer). Pensjonskassen har utarbeidet en likviditetsstrategi, og følger løpende opp faktisk likviditet mot budsjett. I tillegg til likviditetsstrategi og løpende oppfølging har pensjonskassen en likviditetsbuffer i kontantbeholdning og pengemarkedsfond som kan realiseres i løpet av kort tid. Brorparten av de finansielle aktiva består dessuten av omsettelige verdipapirer og fondsandeler med daglig likviditet.

Kreditrisiko

Kreditrisiko er risiko for tap som skyldes en motparts manglende evne eller vilje til å gjøre opp en finansiell forpliktelse. Pensjonskassens kreditrisiko styres etter kvantitative begrensninger nedfelt i investeringsstrategi, spredning av motpartsrisiko, samt begrensninger nedfelt i lov og forskrifter.

Renteporteføljen har et betydelig innslag av stat, statsgaranterte papirer, kommune, samt senior pantsikret gjeld i selskaper med god kredittverdighet. Pr. 31.12.2013 hadde renteporteføljen en gjennomsnittlig BIS vekt på 26,1 %.

32. Virkelig verdi hierarki

	Priser i aktivt marked Nivå 1	Observerbare markedsdata og uvesentlig kredittspread Nivå 2	Ikke observ. markedsdata og uvesentlig kredittspread Nivå 3	Totalt
Eiendeler				
Andre finansielle eiendeler		67 801 053		67 801 053
Utlån og fordringer				
Oblig., rentefond, sertifikater	120 206 215	848 733 068		968 939 283
Aksjer og andeler:				
Aksjer				
Aksjefond		1 367 354 114		1 367 354 114
Eiendomsfond			129 953 677	129 953 677
K/S-selskap			30 571 237	30 571 237
Private Equity			26 242 149	26 242 149
Sum finans. instrumenter til virkelig verdi	120 206 215	2 283 888 235	186 767 063	2 590 861 513

33. Innskutt egenkapital

Følgende innskudd av egenkapital er foretatt:

1995	10 000 000
1998	732 000
2002	55 000 000
2006	20 000 000
Sum innskutt egenkapital:	85 732 000
Benyttet til dekning av underskudd 2002	-26 696 777
Sum innskutt egenkapital 31.12.2013	59 035 223

34. Ansvarlig lånekapital

Myndighetenes krav om at private pensjonskasser skal ha ansvarlig kapital (garantifond) er ivarettatt. Ordinær ansvarlig lånekapital på 5.634.000 vil bli tilbakebetalt ved forfall 2014. Begge lånene er rentefrie.

35. Forpliktelser

Utløsningsbeløp dekker fripoliser til tidligere medlemmer av Pensjonskassen. Skyldig utløsningsbeløp per 31.12.13 er 6,3 mill.

36. Kapitalavkastning	2013	2012	2011	2010
Kapitalavkastning Kollektivporteføljen				
Kapitalavkastningsrente ¹⁾	6,70 %	6,33 %	4,77 %	11,14 %
Verdijustert kapitalavkastningsrente ²⁾	13,02 %	9,99 %	-2,00 %	11,49 %
Kapitalavkastning Selskapsporteføljen				
Verdijustert kapitalavkastningsrente ²⁾	14,96 %	14,80 %	2,34 %	

Kapitalavkastningen er beregnet etter modifisert Dietz' metode.

¹⁾ Kapitalavkastningsrenten er den beregnede avkastningen på pensjonskassens forvaltningskapital eksklusiv kursreguleringsfond, basert på årets nettoinntekter av finansielle eiendeler med unntak av endring i merverdier på finansielle omløpsmidler.

²⁾ Verdijustert kapitalavkastningsrente er den beregnede avkastningen på pensjonskassens forvaltningskapital basert på årets nettoinntekter av finansielle eiendeler inklusiv endringer i merverdi på finansielle omløpsmidler.

Gjennomsnittlig grunnlagsrente (garantert avkastning) er 3,27 % per 31.12.2013

37. Resultatanalyse	2013	2012	2011	2010	2009
Renteresultat	64 409 737	54 237 373	20 575 876	95 864 389	49 705 313
Risikoresultat	17 704 311	-6 497 305	-9 646 507	-22 373 770	12 367 664
Administrasjonsresultat	6 630 085	9 988 973	11 958 065	17 439 841	14 251 024
Sum	88 744 133	57 729 041	22 887 434	90 930 460	76 324 001
Rentegarantipremie	37 300 000	37 500 000	6 000 000	10 300 000	65 378 466
Fortjenestepremie	9 332 975	9 075 989	5 611 035	4 769 055	12 365 589
Sum teknisk resultat	135 377 108	104 305 030	34 498 469	105 999 515	154 068 056

Sum teknisk resultat er før overføringer til/fra tilleggsavsetninger og overføringer til forsikringskontrakter.

Renteresultatet er som følge av at årets bokførte finansinntekter avviker fra forutsetningene i premietariffen.

Risikoresultatet er som følge av at død og uføretilfeller i perioden avviker fra forutsetningene i premietariffen.

Administrasjonsresultatet er som følge av at faktiske administrasjonskostnader avviker fra forutsetningen i premietariffen.

Av administrasjonsresultatet er kr 2.778.445 tilknyttet utløsningsbeløp ifm fratredelser, og kr 10.037.951 tilknyttet forvaltningskostnader fond.

1000 kr

38. Kapitaldekning	31.12.2013	31.12.2012	31.12.2011	31.12.2010	31.12.2009
Kapitaldekning i prosent:	25,01	23,62	21,19	20,68	25,53
Under-/Overskudd av ansv. kap.	285 457	232 439	167 408	148 398	158 217

Kapitaldekningsprosenten fremkommer ved at kjernekapitalen og tilleggskapitalen regnes i % av vektete eiendeler. Beregningsgrunnlaget er bokført verdi av eiendeler med fradrag for kursreguleringsfond, immaterielle eiendeler og fond for urealiserte gevinster i selskaosporteføljen. Ansvarlig kapital består av innskutt kapital på kr 59.035, annen opptjent egenkapital på 353.166 samt ordinær og evigvarende ansvarlig lånekapital på til sammen kr 5.634. Beløp utenom balansen, pensjonskassens forpliktelse til kapital i Nordea Private Equity II - Global Funds K/S på kr 3.499 er hensyntatt i beregningen.

Verdier av eiendeler gis en risikovekt etter den antatte kredittrisiko de representerer. Vektete eiendeler er her bokførte eiendeler fordelt i følgende risikokategori:

	Bokført verdi	Vekting	Vektet sum
Aksjefond	1 367 354	100 %	1 367 354
Obligasjonsfond norske	138 359	20 %	27 672
Obligasjonsfond norske	182 484	50 %	91 242
Utenlandske obligasjonsfond	165 125	20 %	33 025
Statsgaranterte obligasjonsfond	192 837	0 %	-
Utenlandske statsgarantert obligasjonsfond	169 929	0 %	-
Lån og fordringer	78 941	100 %	78 941
Andre fordringer, eiendeler	67 801	20 %	13 560
Private Equity	26 242	100 %	26 242
K/S-selskap	30 571	100 %	30 571
Aksjer	109 231	100 %	109 231
IS/AS Aberdeen Eiendomsfond	129 954	100 %	129 954
Obligasjoner:			
Statsobligasjoner	20 324	0 %	-
Bank og kredittforetak	144 832	10 %	14 483
Bank og kredittforetak	225 040	20 %	45 008
Kommuner/Fylkeskommuner	20 112	20 %	4 022
Industri	80 455	100 %	80 455
Sum i balansen	3 149 590		2 051 761
Kommittert kapital, utenom balansen	3 499	100 %	3 499
Sum beløp i og utenom balansen	3 153 089		2 055 260
- Urealiserte gev. på finansielle investeringer			-376 942
Sum vektet beregningsgrunnlag			1 678 318

Under-/overskudd av ansvarlig kapital er differansen mellom ansvarlig kapital og 8% av sum vektete eiendeler.

39. Forholdet til nærstående parter

Alle transaksjoner med nærstående skjer på basis av avtale og basert på prising og betingelser etter armlengdes avstandsprinsippet. Med armlengdes avstandsprinsippet forstås de priser og betingelser som, basert på selskapets størrelse og forhandlingsstyrke, ville kunne oppnås i et eksternt uavhengig marked. Når et marked ikke eksisterer, brukes metoder for å estimere og fordele kostnader, ofte en kost pluss metode.

Selskap	Tilknytning	Kjøp fra
Skanska Norge AS	Morselskap	2 836 000

40. Honorarer og godtgjørelser

For daglig ledelse har Skanska Norge AS i 2013 belastet	1 052 500
Ett styremedlem får et honorar inkl. reisekostnader	25 000
Styreleder og styremedlemmer har ingen honorar eller bonus.	

For alle ovennevnte stillinger eller verv, er det ingen forpliktelser knyttet til fratredelse eller opphør av verv. Det er heller ikke gitt lån, forskuddsbetalinger eller sikkerhetsstillelser til noen av de nevnte stillinger/verv. Det forekommer ikke aksjeverdibaserte godtgjørelser.

41. Solvensmargin	2013	2012	2011
Solvensmargin kapital	453 197 925	380 279 414	275 530 000
Solvensmargin krav	91 997 493	92 424 321	80 237 000
Solvensmargin prosent	492,62%	411,45%	343,40%

42. Tilstrekkelighetstest

Aktuar vurderer grunnlaget for de forsikringsmessige avsetninger som tilstrekkelig og avsatt i henhold til lov og forskrifter. Av årets overskudd på selskapsporteføljen er det avsatt kr 4.525.553 til oppreservering til synkende dødelighetsgrunnlag (K2013). Det er totalt avsatt kr 120.101.429 til K2013, herav 115.575.876 fra kollektivporteføljen og 4.525.553 fra selskapsporteføljen. Pensjonskassen er fullt oppresvert til K2013 pr. 31.12.2013.

43. Porteføljenes totalbalanse

(Beløp i 1000)

	Eiendeler Egenkap./gjeld		Total
Selskapsporteføljen	566 718	525 458	41 260
Kollektivporteføljen	2 582 873	2 624 132	-41 260

Kravet er at sum eiendeler skal minst tilsvare gjelden.

I kollektivporteføljen er det en underdekning på nok 41.260' ved årsskiftet.

Grunnen til at dette oppstår er at premien til selskapsporteføljen, som består av forvaltnings tillegg, rentegarantipremie og fortjeneste, i sin helhet blir investert i selskapsporteføljen.

Forvaltningskostnader belastes fortløpende i kollektivporteføljen, og reduserer teknisk resultat. Avhengig av størrelsen på administrasjonsresultat og risikoresultat, vil beløpet som blir overført til egenkapital variere, men kan i enkelte år være en del mindre enn innkalt premie. Ubalansen som dermed oppstår, vil bli rettet opp ved at deler av ny premie til selskapskapitalen i 2014, isteden blir investert i kollektivporteføljen.

Kontantstrømanalyse per 31.12.2013

Beløp i 1000

Likvider tilført/brukt på virksomheten	2013	2012
Resultat før skattekostnad	119 518	96 391
Årets betalte skatt	-382	-231
Premier overført fra premiefond	-94 647	176
Netto realiserte gevinst/tap	-64 930	-57 690
Endring kursreguleringsfond	166 163	93 624
Verdiendringer	-213 419	2 809
Endring forsikringstekniske avsetninger	197 202	170 317
Endring i tidsavregninger og andre kortsiktige poster	-30 652	-5 909
Netto likviditetsendring fra virksomheten	78 853	299 488
Likvider tilført/brukt på investeringer		
Netto investering i finansielle eiendeler	-81 554	-258 703
Netto likviditetsendring fra investeringer	-81 554	-258 703
Likvider tilført/brukt på finansiering		
Endring innskutt egenkapital	-	-
Ansvarlig lån	-	-
Netto likvider tilført/brukt på finansiering	-	-
Likviditetsbeholdning		
Netto likviditetsendring fra virksomheten	78 853	299 488
Netto likviditetsendring fra investeringer	-81 554	-258 703
Netto likvider fra finansiering	-	-
Netto endring i likvider gjennom året	-2 701	40 785
Likviditetsbeholdning 01.01.	57 322	16 537
Likviditetsbeholdning 31.12	54 621	57 322

Endringer i egenkapitalen

	Innskutt kjerne- kapital	Fond for urealiserte gevinster	Risikoutjevnin gsfond	Annen opptjent egenkapital	Sum egenkapital
Egenkapital 01.01.2012	59 035 225	33 610 003	-	200 690 703	293 335 931
Totalresultat		9 830 253		85 020 404	94 850 657
Transaksjoner med sponsorselskaper:					
Kapitalinnskudd	-				-
Avsatt utbytte					-
Sum transaksjoner med sponsorselskaper	-			-	-
Egenkapital 31.12.2012	59 035 225	43 440 256	-	285 711 107	388 186 588
Totalresultat		47 345 335	-	69 342 564	116 687 899
Transaksjoner med sponsorselskaper:					
Kapitalinnskudd	-				-
Avsatt utbytte	-			-	-
Sum transaksjoner med sponsorselskaper	-			-	-
Egenkapital 31.12.2013	59 035 225	90 785 591	-	355 053 671	504 874 487

KPMG AS
P.O. Box 7000 Majorstuen
Sørkedalsveien 6
N-0306 Oslo

Telephone +47 04063
Fax +47 22 60 96 01
Internet www.kpmg.no
Enterprise 935 174 627 MVA

Til styret i Skanska Norge Konsernpensjonskasse

REVISORS BERETNING

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for Skanska Norge Konsernpensjonskasse som viser et totalresultat på kr 116 687 899. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2013, oppstilling over totalresultat, oppstilling over endringer i egenkapitalen og kontantstrømpstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og årsregnskapsforskriften for pensjonsforetak, og for slik intern kontroll som styret og daglig leder finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav, og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for pensjonskassens utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av pensjonskassens interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige, og om regnskapsestimatene utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter, og gir et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Skanska Norge Konsernpensjonskasse per 31. desember 2013 og av resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret, som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og årsregnskapsforskriften til pensjonsforetak.

Offices in:

Oslø	Haugesund	Sandnessjøen
Alta	Knarvik	Stavanger
Arendal	Kristiansand	Stord
Bergen	Larvik	Straume
Bodø	Mo i Rana	Tromsø
Elverum	Molde	Trondheim
Finnsnes	Narvik	Tønsberg
Grimstad	Røros	Ålesund
Hamar	Sandefjord	

KPMG AS, a Norwegian member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity.

Statsautoriserte revisorer - medlemmer av Den norske Revisorforening.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av pensjonskassens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Oslo, 24. mars 2014

KPMG AS

Geir Moen

Statsautorisert revisor